

STORTINGET

Innst. 191 S

(2019–2020)

Innstilling til Stortinget
fra utenriks- og forsvarskomiteen

Meld. St. 11 (2019–2020)

Innstilling fra utenriks- og forsvarskomiteen om Digital transformasjon og utviklingspolitikken

Til Stortinget

Sammendrag

Formålet med denne meldingen til Stortinget er å definere og gi en strategisk retning for digitalisering i utviklingspolitikken og vise hvordan pågående og nye satsinger kan bidra på prioriterte områder. Meldingen videreutvikler innholdet i digitaliseringsstrategien og bygger på andre relevante meldinger og strategier samt anbefalingene fra FNs høynivåpanel for digitalt samarbeid. Digitalisering er en samlebetegnelse for innføring av digitale verktøy og metoder som effektiviserer prosesser og endrer samfunn. Både nasjonalt og internasjonalt skjer det mye innen utnyttelse av ny teknologi og digitalisering, men innsatsen er ofte fragmentert og ukoordinert. Det er derfor behov for en mer systematisk og helhetlig tilnærming til hvordan digital transformasjon kan bidra til større effekt av norsk utviklingspolitikk. Digitalisering i utviklingspolitikken skal bidra til mer effektive innsatser ved at flere nås og utviklingsland rustes til å delta og dra nytte av potensialet i digital teknologi. For å lære av det som er gjort før, og bidra til resultater som når langt ut over enkeltprosjekter, må Norge ha en systematisk og helhetlig tilnærming til teknologibruk i utviklingspolitikken og tilrettelegge for innovasjon og digitalisering i alle multilaterale og bilaterale innsatser. Digitalisering er ikke et mål i seg selv, men et virkemiddel som skal bidra til å:

1. løse utfordringene innenfor regjeringens prioriterte satsingsområder på en mer effektiv måte og med høyere kvalitet innenfor rammen av bærekraftsmålene;
2. fornye og forbedre utviklingssamarbeidet og nå ut til dem som trenger det mest, slik at ingen utelates;
3. ta i bruk digitale løsninger i lavinntektsland og innen Norges humanitære innsats for å fremme bærekraftig utvikling, blant annet gjennom å bidra til jobbskaping og bedre konkurransekraft;
4. øke investeringene i grunnleggende infrastruktur som er nødvendig for at land skal nyttiggjøre seg digital teknologi.

Ny teknologi, innovasjon og samarbeid mellom offentlige og private aktører gir store muligheter for å tenke nytt og annerledes om hvordan Norge bidrar til å nå bærekraftsmålene framover. Vi vil prioritere samarbeid med våre partnerland for utvikling og kanalisere innsats dit behovene er størst. Nye muligheter skal stå sentralt i vår politiske dialog med våre partnerland, samt land der norske IKT-bedrifter og -bransjeorganisasjoner allerede er aktive med lokale partnere. Vi skal ta utgangspunkt i landenes strategier, ambisjoner og eksisterende kompetanse på innovasjon og digitale løsninger. Innsatsen vil være mer effektiv der Norge eller våre partnere allerede er med på å legge forholdene til rette for digitalisering, blant annet i form av fornybar energi, nettilgang og læringsressurser. Investeringer i én sektor kan forsterke resultatene i en annen sektor. Mange av utfordringene i forbindelse med digitalisering er tverrsektorielle og kan også være knyttet til styresett.

Vi skal integrere digitalisering i regjeringens tematiske satsingsområder. Sammen med humanitær innsats utgjør helse, utdanning, klima/miljø, hav, nærings-

og landbruksutvikling, fornybar energi, kampen mot moderne slaveri, menneskerettigheter og finansiering for utvikling regjeringens hovedsatsinger i utviklingspolitikken. I arbeidet skal de tverrgående hensynene ivaretas: menneskerettigheter, klima og miljø, likestilling og bekjempelse av korrupsjon.

Norge forventer at implementerende partnere innenfor de prioriterte temaene i større grad identifiserer, utnytter og tar i bruk digitale muligheter for å nå bedre og mer effektivt ut til flere. Norge vil arbeide for samordning og fleksibilitet og motarbeide fragmentering og duplisering. I mange tilfeller, særlig i prosjekter som er fullfinansiert med offentlige midler, skal åpen lisensiering og åpne standarder være hovedregelen.

Spesielt er det viktig å bruke digitale muligheter for å nå de mest marginaliserte. Avhengig av landkontekst kan dette være personer med funksjonsnedsettelse, religiøse og seksuelle minoriteter og barn som er forhindret fra å gå på skole. Vår innsats skal så langt som mulig innrettes på at ingen skal utelates. Innsatsen skal foregå i brede partnerskap med relevante teknologiske miljøer i privat og offentlig sektor samt academia og sivilsamfunnsorganisasjoner.

Meldingen synliggjør hvordan norskutviklede offentlige løsninger kan danne grunnlag for relevante tjenester i utviklingsland. Meldingen omtaler ikke digitalisering i egen organisasjon, og den inneholder heller ingen uttømmende beskrivelse av digital innsats innenfor de prioriterte innsatsområdene.

2030-agendaen for bærekraftig utvikling er den mest ambisiøse satsingen som noen gang er igangsatt, ikke bare på grunn av samfunnsendringene den krever, men også fordi den skal gjennomføres i en verden i rask endring. Det digitale gapet mellom utviklingsland og industrialiserte land, og mellom urbane og rurale strøk, er stort. Vi har ingen mulighet til å nå bærekraftsmålene innen 2030 uten å bruke digitale virkemidler.

Verden er inne i en digital revolusjon som fundamentalt endrer måten vi lever, arbeider og forholder oss til hverandre på. Land som har klart å henge med i den digitale utviklingen, har oppnådd akselerert vekst, utvidede muligheter og bedre tjenesteleveranser. Fattige land som ikke klarer å utnytte digitale muligheter, henger stadig lenger etter. Fravær av infrastruktur, begrenset tilgang på stabil elektrisk kraft, manglende lese- og skriveferdigheter og lav digital kompetanse er utfordringer mange steder. Regjeringen vil i utviklingspolitikken arbeide for å sikre at utviklingslandene får ta del i de mulighetene innovasjon og ny teknologi gir. Innad i fattige land vil marginaliserte grupper og sårbare individer henge lengst etter. Med digitale verktøy og målrettet politikk kan flere av de svakeste nås.

Utviklingspolitikken kan spille en viktig rolle ved å bidra katalytisk og strategisk til de digitale endringsprosessene som allerede foregår i utviklingslandene.

Utviklingssamarbeid tilbys i all hovedsak av land som er mer digitalisert enn mottakerlandene. Det gir gode muligheter for overføring og tilpasning av teknologi, kompetanse og digital forståelse. Næringsliv og forsknings- og innovasjonsmiljøer er sterke drivkrefter for digitalisering. Enkeltmenneskers trang til å finne bedre løsninger er også en sentral drivkraft.

Behovet for nye digitale ferdigheter og kunnskaper er stort og vil fortsette å øke. Digital transformasjon er ikke begrenset til én sektor, og heller ikke til én del av verden eller én gruppe. Konsekvensene av den teknologiske utviklingen er omfattende og tverrsektorielle, og de påvirker også utviklingssamarbeidet.

Norge støtter De digitale prinsippene for utvikling. Det innebærer blant annet at digitale verktøy og metoder skal være tilpasset brukeren, basert på forståelse av eksisterende økosystem/kontekst, egnet for skalering, bygd for bærekraft og datadrevet. Det betyr også at man i størst mulig grad skal dele, samarbeide og forbedre hverandres løsninger samtidig som sikkerhet og personvern ivaretas.

Norge har igangsatt mange tiltak i utviklingspolitikken for å utnytte mulighetene i ny teknologi, og mye av dette vil videreføres. Imidlertid kan det gjøres mer for å ta ut gevinstene som ligger i digital transformasjon. Denne meldingen legger fram enkelte strategiske satsinger som tilrettelegger for dette.

Kapittel 2 i meldingen beskriver det digitale gapet og identifiserer fire barrierer for digitalisering som Norge bør rette innsatsen mot:

1. Tilgang
2. Regulering
3. Digital kompetanse
4. Inkludering av marginaliserte grupper

Kapittel 3 redegjør for Norges kompetanse innen digitalisering. Kapittel 4 omhandler sentrale teknologier og eksempler på bruk innen utviklingssamarbeidet. Kapittel 5 tar utgangspunkt i Norges innsatsområder i utviklingspolitikken og utdypere relevante teknologiske satsinger for disse innsatsområdene. Kapittel 6 tar opp regjeringens tverrgående norske digitale innsatser framover. Kapittel 7 omhandler administrative og økonomiske konsekvenser og viser til at tiltakene og politikken det gjøres rede for i meldingen, dekkes innenfor gjeldende budsjettammer. Videreføring av eksisterende tiltak og vurdering av nye finansielle forpliktelser forutsetter Stortingets godkjenning.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Jette F. Christensen, lederen Anniken Huitfeldt, Marianne Marthinsen, Anne Sandum og Jonas Gahr Støre, fra

Høyre, Hårek Elvenes, Trond Helleland, Ingjerd Schou og Michael Tetzschner, fra Fremskrittspartiet, Siv Jensen, Christian Tybring-Gjedde og Morten Wold, fra Senterpartiet, Liv Signe Navarsete, fra Sosialistisk Venstreparti, Audun Lysbakken, fra Venstre, Ola Elvestuen, og fra Kristelig Folkeparti, Geir Sigbjørn Toskedal, understreker viktigheten av digitalisering som et gjennomgående verktøy i utviklingspolitikken. Komiteen imøteser derfor regjeringens Meld. St. 11 (2019–2020) Digital transformasjon og utviklingspolitikken, som gir et godt og overskuelig overblikk over de mulighetene og utfordringene digitalisering bringer med seg.

Komiteen mener det er viktig at Norge har en gjennomtenkt og strategisk tilnærming til digitalisering i utviklingspolitikken, og ser stortingsmeldingen som et bidrag til å skape mer bevissthet rundt digitalisering innad i og på tvers av sektorer.

Det digitale gapet

Komiteen vil allikevel understreke at mangel på rimelig tilgang til internett fortsatt gjelder for 3,3 milliarder mennesker. I tillegg er en annen utfordring at mange ikke får benyttet seg av den internettilgangen de i utgangspunktet har. Komiteen merker seg videre at digital marginalisering av noen grupper forsterker eksisterende ulike muligheter på andre områder som helse, skole og arbeid.

Komiteen noterer seg også at analfabetisme fremdeles er den største barrieren mot bruk av mobilt internett i de fattigste landene, og som en konsekvens er kampen mot analfabetisme et av de viktigste satsingsområdene i digitalisering av utviklingspolitikken.

Medlemene i komiteen frå Arbeidarpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti støttar fokuset i meldinga på at digitalisering må bidra til at ingen skal utelatast, i tråd med Agenda 2030. I denne sammenhengen meiner desse medlemene at Noreg i større grad må bidra til at jenter får relevant digital kompetanse i skule og opplæringsprogram og vert sikra tilgang til teknologirelaterte fag på lik linje med gutar. Desse medlemene vil vidare understreke kor viktig likestilling er innan digitalisering. Det kan gje kvinner nye moglegheiter og forbetra levekår.

I tråd med at ingen skal utelatast, verdset desse medlemene at universell utforming er nemnt som eit kritisk område som ofte vert oversett (kap. 5.1.). Desse medlemene meiner Noreg bør støtte opp under universelt utforma utdanningsteknologiske løysingar med mål om læring for dei mest sårbare og å minske det digitale gapet mellom land og mellom grupper i landet. Desse medlemene vil løfte fram det viktige i å inkludere og legge til rette for eldre i digitaliseringspro-

sessar, ettersom denne gruppa er mellom dei mest sårbare og dermed utsett for å hamne på utsida i eit digitalisert samfunn.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti mener at det må være en målsetting å inkludere så mange som mulig i det løftet digitalisering bringer med seg i utviklingspolitikken. Samtidig vil disse medlemmer understreke at aldersdemografien i de fleste av landene som mottar norsk utviklingshjelp, er helt annerledes enn i Norge. I land med en vesentlig overvekt av unge mennesker vil tiltak som er målrettet mot unge mennesker, kunne få store positive konsekvenser for samfunnet som helhet. Disse medlemmer er derfor opptatt av at norske myndigheter skal ha et fokus på inkludering tilpasset de ulike mottakerlandenes forutsetninger, ikke den norske virkeligheten.

Komiteen vil påpeke behovet for finansiell inkludering for å møte FNs bærekraftsmål og det faktum at 30 pst. av verdens befolkning fortsatt mangler tilgang til grunnleggende finansielle tjenester. Komiteen mener norsk utviklingsstøtte må bidra til å redusere denne prosentandelen og gi mennesker større kontroll over egen økonomi.

Komiteen vil understreke at selv om fokuset i denne meldingen er på statlig utviklingspolitikk, så har privat næringsliv spilt en vel så viktig rolle i å drive fram digitalisering i utviklingslandene.

Samtidig legger komiteen til grunn at det vil være situasjoner i de minst utviklede landene der det ikke vil kunne oppstå høye nok forbrukerpriser til at kostnadene for å dekke inn infrastruktur er realiserbare. I disse landene vil utviklingsstøtte være et spesielt viktig bidrag til digitalisering, især der det også utløser privat kapital.

Norsk digitaliseringskompetanse

Komiteen er enig i meldingens beskrivelse av at Norge som en verdensleder på digitalisering av offentlige tjenester og private markedsløsninger har de beste forutsetninger for å bidra til effektiv digitalisering i utviklingsland.

Komiteen vil understreke at norske digitaliseringsprosjekter også kan ha positive ringvirkninger i land som mottar utviklingsstøtte. Eksempler på prosjekter komiteen vil framheve, er «Det globale digitale biblioteket», værtjenesten Yr.no og arbeidet med digital ID. Alle disse initiativene har en positiv innvirkning på samfunnsutvikling både i Norge og i de landene Norge støtter i utviklingspolitikken.

Ny teknologi – muligheter og utfordringer

Komiteen ser at digitale sikkerhetsutfordringer også gjelder for utviklingsland, og at digital sikkerhet

blir en stadig viktigere faktor for å sikre kritisk infrastruktur og næringsleveranser i utviklingsland. Komiteen mener dette tilsier at arbeidet med digital sikkerhet i utviklingsland bør få en mer sentral plassering innenfor rammene av norsk utviklingspolitikk.

Komiteen merker seg at selv avansert teknologi som blokkjeder kan bidra til mer transparens og mindre korrupsjon i de utviklingslandene der det blir innført. Teknologien forenkler kapitalflyt og gjør det lettere å forfølge offentlig pengebruk.

Medlemene i komiteen frå Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti peikar på at det er viktig å ha fokus på sjølvråderett og nasjonalt eigarskap under digitaliseringsprosessar, med tanke på både suverenitet og nasjonal tryggleik for utviklingslanda. Ein må sikre at prosessane ikkje fører til at landa mister nasjonal kontroll. Det må stillast tydelege krav til utbyggarane av infrastrukturen samt aktørane som leverer digitale tenester. Desse medlemene ser arbeid for å få på plass nasjonale lovverk som omfattar eigarskap til infrastruktur og data, som svært viktig.

Desse medlemene meiner at det er viktig med fokus på vern under digitaliseringsprosessar, og ein må sikre at prosessane ikkje fører til skade. Høgteknologiske løysingar kan støtte opp under ulike former for sosial og politisk kontroll. Kinas sosialkreditering av innbyggjarane er eit døme på dette. Grovt avvikande åtferd kan straffast med svartelisting som igjen får følgjer for tilgang til stillingar, varer og tenester. Desse medlemene vil gjere merksam på at innbyggjarar i land med svake strukturar og låg rettstryggleik er særleg utsette med tanke på dette. Desse medlemene peikar på viktigheita av vern i arbeidet med barn og dei mest sårbare gruppene.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti mener at digitalisering også fører til nye utfordringer knyttet til rettsikkerhet og personvern. Samtidig viser disse medlemmer til at digitalisering øker rettsikkerhet, personvern og sårbarhet for korrupsjon ved å gjøre informasjonsdeling etterprøvbart og ved å redusere individens mulighet til å misbruke systemet til egen vinning.

Medlemene i komiteen frå Arbeidarpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti meiner det er viktig at brukarane sitt personvern vert teke i vare. Desse medlemene peikar på at alle menneske, inkludert barn, har rett til å vite korleis deira data vert dokumentert og brukt, og bør vere informert om kva konsekvensar dette kan ha for både enkeltindividet og lokalsamfunnet. Desse medlemene vil vidare peike på kor viktig det er med kunnskap om kva risikofaktorar som er knytte til at styresmakter og kommersielle aktørar får tilgang til detaljerte data om be-

folkninga, eller at teknologien og dataa hamner i gale hender, som til dømes hos militære grupper.

Desse medlemene meiner difor at omsyn til vern og personvern bør vere ein del av den systematiske tilnærminga til digitalisering. Kvart tiltak krev ei risikovurdering knytt til kva data som skal samlast inn, kor sensitive dei må vere (til dømes biometriske data), kven som skal ha tilgang til dataa, kor dei skal lagrast, samt kva som skjer med dataa når tiltaket er avslutta. Desse medlemene vil difor at omsyn til vern og personvern bør inngå som eit sjuande punkt i lista med kritiske spørsmål som bør vurderast i alle tiltak (kap. 5.1.), slik:

«*Vern og personvern* – Kan tiltaket utgjere nokon potensiell fare for noka brukargruppe? Sikrar tiltaket personvernet til brukargruppa? Kven har eigarskap og tilgang til eventuelle dataa og har brukarane ei reell samtykkemoglegheit?»

Komiteens medlemmer fra Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti viser til at meldingen tar opp personvern og sikkerhet i digital utvikling under «De digitale prinsippene for utvikling», omtalt i Meld. St. 11 (2019–2020), kapittel 1.2. Disse medlemmer vil framheve at det innebærer en nøye vurdering av hvilke data som skal samles inn, lagres, brukes og deles. Disse medlemmer påpeker også at myndighetene stiller strenge personvernkrav til bruk av data av eksterne organisasjoner, og at dette også er nedfelt i avtaler med disse organisasjonene.

Digitalisering i alle deler av norsk utviklingspolitikk

Komiteen vil vidare understreke at digitalisering kan bidra til mer åpenhet rundt demokratiske prosesser, mer konkurransedyktige næringer og mer effektiv bruk av utviklingsmidler. Derfor er komiteen opptatt av at denne meldingen bidrar til mer fokus på digitalisering innenfor alle sektorer av norsk utviklingspolitikk.

Komiteen anerkjenner også digitale verktøys rolle i å gi gründere tilgang til finansiering og et marked uten høye marginalkostnader gjennom tradisjonelle verdikjeder. Digitalisering er derfor et bidrag til demokratisering og et mer transparent næringsliv, og komiteen ser positivt på at digitale verktøy utbres som en del av næringsrettet utviklingsstøtte fra Norge.

Komiteen vil vidare framheve at digitalisering bidrar til mer effektive verdikjeder, også i primærnæringene i utviklingslandene. Derfor er komiteen opptatt av at utviklingshjelp også innenfor denne sektoren fokuserer på gevinstpotensialet ved digitalisering.

Komiteen påpeker vidare den avgjørende rollen digitalisering har i å oppfylle FN's bærekraftsmål for klima og miljø. Digitalisering bidrar til smartere miljøovervåking og til å bekjempe miljøkriminalitet, ta vare på naturen vår og redusere CO₂-utslipp. Komiteen mener det derfor er viktig å se digitalisering og klima

og miljø i en sammenheng, og at begge perspektivene tas med i utformingen av norsk utviklingspolitikk, også fordi, som meldingen sier, klimaendringene vil ramme befolkningen i den sørlige delen av verden hardere enn de som bor på den nordlige halvkule.

Komiteen mener videre at digitalisering i landbruksstøtte skal bidra til å skape et landbruk som er mer i takt med miljø- og klimautfordringene. Komiteen merker seg videre at digitalisering bidrar til å senke kostnadene for markedstilgang og aktivitet for mindre gårdsbruk, samtidig som den legger til rette for å utnytte ressursene på en økonomisk og miljømessig bærekraftig måte.

Medlemene i komiteen frå Arbeidarpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti støttar fokuset i meldinga på berekraftig landbruksutvikling og mattryggleik. Digitalisering innanfor dette feltet har eit svært stort potensial for å sikre mattryggleik og sjølvforsyning i mange utviklingsland. Desse medlemene vil trekke fram tilgangen til værvarslingstenester som til dømes Yr.no som ein særstytting reiskap for småbønder, som gjer dei betre rusta til å verne avlingane sine mot ekstremvær.

Medlemene i komiteen frå Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti vil peike på smarttelefonen sitt potensial i å bidra til å auke både kvaliteten og volumet på avlingane til småbønder. Tilgang til nitrogenmåling gjennom bruk av ein app, ekspertise og sjukdomsoppdaging kan gjere kvardagen til bøndene mykje lettare. Ein kan disponere gjødsel, frø og vatning enda betre med denne kunnskapen tilgjengeleg. Desse medlemene peikar på at det er viktig med norsk satsing innan utviklingspolitikken på dette feltet, ettersom tilgang på mat og auka sjølvforsyning er berebjelken i eit samfunn.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti viser til at støtten til digitalisering har økt under Solberg-regjeringen, blant annet i statsbudsjettet for 2020 og i handlingsplanen for bærekraftige matsystemer, som ble lansert i 2019.

Komiteen vil også understreke at i utviklingsland vil digitale oppstartsbedrifter gi lokale ringvirkninger og sysselsetting som går langt utenfor egen verdikjede. Derfor mener komiteen at det er en fornuftig del av norsk utviklingspolitikk å satse på teknologigründer-skap i utviklingsland. Komiteen vil trekke fram eksempelet fra Kenya som er skildret i meldingen, der norsk støtte kommer et stadig voksende gründerøkosystem til gode.

Komiteen imøteser i denne sammenheng spesielt forslaget om å utrede etableringen av et nytt spor under tilskuddsordningen for bedriftsstøtte til næringsut-

vikling i utviklingsland rettet mot teknologibedrifter og nyetableringer.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til barns rettigheter i møte med digital transformasjon. Barn utgjør en stor gruppe av verdens nettbrukere og er, i tillegg til kvinner som meldingen løfter fram, en særlig sårbar gruppe når det gjelder trakassering og overgrep. Trygge rammer er en forutsetning for at barn skal kunne utnytte potensialet som ligger i nettbasert læring og utvikling, og for at barn skal kunne benytte seg av sin ytringsfrihet og rett til medvirkning ved hjelp av digitale verktøy.

Flertallet stiller seg bak meldingens beskrivelse av digitaliseringens framtreddende rolle i problemkomplekset knyttet til moderne slaveri, men etterlyser tiltak for å bekjempe seksuell utnyttelse over internett. Flertallet er særlig bekymret for ofre for direktebestilte overgrep i land med mangelfulle systemer for å beskytte barn. Flertallet ønsker konkrete tiltak for å sikre barns rett til beskyttelse mot slike overgrep, inkludert tiltak for å gi barn, foreldre og andre voksne kunnskap om seksuelle overgrep, samt kapasitetsbygging i utviklingsland for å forebygge at overgrepene skjer. Flertallet mener videre det er viktig å styrke internasjonalt politiarbeid for bedre å kunne etterforske og avdekke overgrep over landegrensene, og at Norge tar en mer aktiv rolle i å ivareta ofre for seksuelle overgrep påført av norske overgripere gjennom direktebestilte overgrep. Flertallet mener dette bør ses i sammenheng med øvrig norsk innsats for å forebygge internettrelaterte overgrep.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener at humanitære prinsipper og menneskers behov må være styrende for alt humanitært arbeid, og mener meldingen reflekterer godt utfordringer og risikofaktorer relatert til digitale løsninger i humanitært arbeid. Disse medlemmer savner imidlertid en vurdering av risikofaktorer knyttet til hvordan kommersielle interesser ofte kan stå i konflikt med grunnleggende behov og humanitære prinsipper, for eksempel ved såkalt humanitær eksperimentering, der digitale nyvinninger testes i humanitær kontekst og deretter tilpasses kommersielle markeder. Ett eksempel er testing av fraktdroner i tett bebodde områder under en humanitær intervensjon. Disse medlemmer viser til at denne risikoen er spesielt høy i land der det nasjonale lovverket ikke er beredt til å beskytte befolkningen mot eksperimentering.

Disse medlemmer ønsker også å påpeke et sårbarhetsaspekt ved kommersielle aktørers involvering i

humanitære responser. Implementeringsløsninger som først og fremst sikter mot å bli finansielt bærekraftige, vil ofte ekskludere personer uten midler til å betale for disse løsningene. I tillegg er det en fare for at kommersielle tiltak oftere diskriminerer på bakgrunn av kjønn, alder og funksjonsnedsettelse.

Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til meldingen og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Meld. St. 11 (2019–2020) – Digital transformasjon og utviklingspolitikken – vedlegges protokollen.

Oslo, i utenriks- og forsvarskomiteen, den 11. mars 2020

Anniken Huitfeldt

leder

Ola Elvestuen

ordfører

